

Opiskelijoiden päihdeohjelmat ohjauksen välineenä korkeakouluissa

Sarianna Palmroos & Emmi Lehtinen, EHYT ry
16.8.2018 Peda-forum, Turku

Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry

- Valtakunnallinen kansalais- ja asiantuntijajärjestö
- Alkoholiin, tupakkatuotteisiin ja huumeisiin liittyvän ehkäisevän työn ohella EHYT ry ehkäisee pelaamisesta syntyviä haittoja
- Työ ulottuu lapsista ja nuorista työ- ja eläkeikäisiin
- Päärahoittaja STEA

ehyt.fi

KUPLA – Opiskelijat päihdekulttuurin uudistajina -hanke (2018–2020)

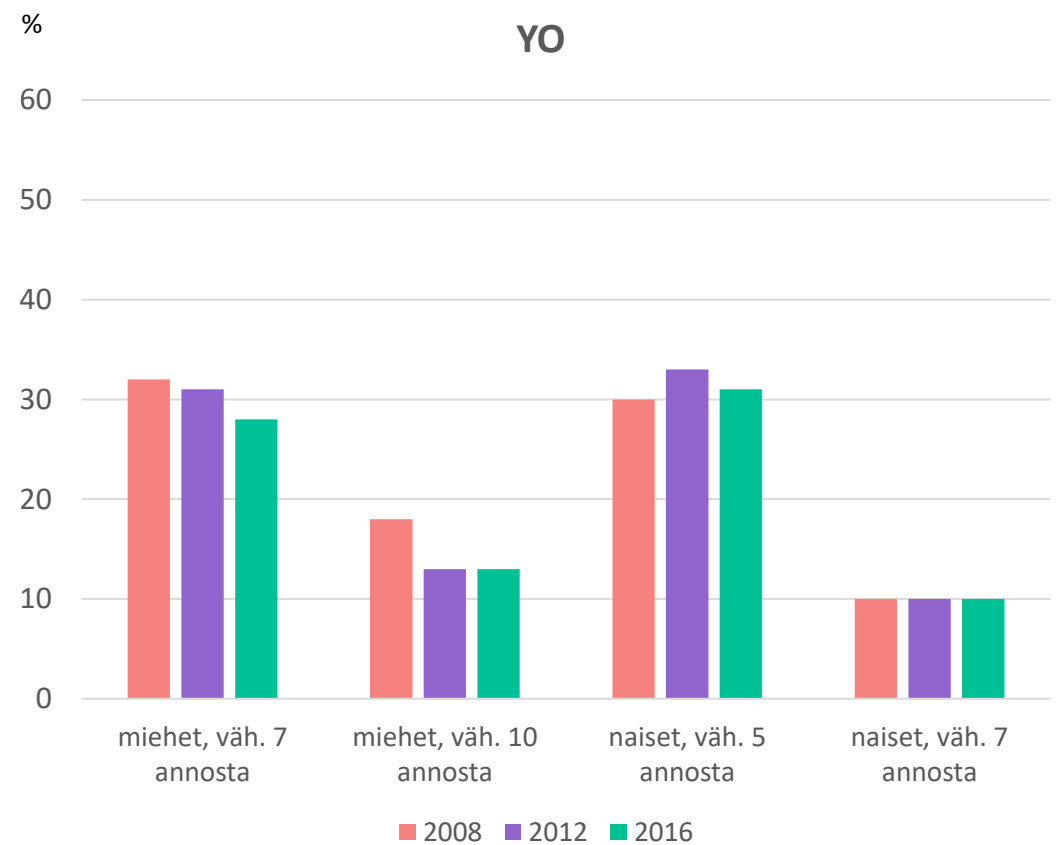
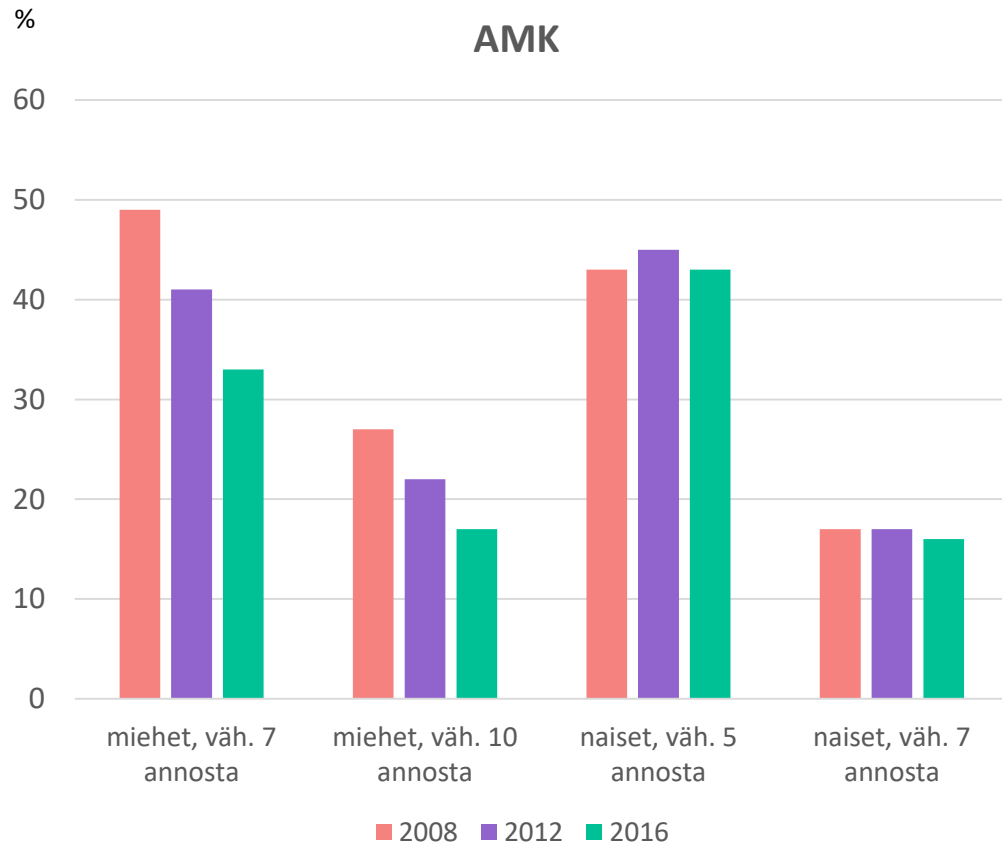
- Tavoitteena tukea korkeakouluopiskelijoiden hyvinvointia ja opiskelukykyä, vahvistaa korkeakouluyhteisöjen valmiuksia päihdehaittojen ehkäisyyn sekä edistää yhteisöllistä ja saavutettavaa opiskelukulttuuria
- Koulutusmalli ja materiaalia korkeakoulun ohjaus-, opetus- ja hyvinvointityötä tekeville liittyen päihdehaittojen ehkäisyyn ja mielen hyvinvoinnin edistämiseen
- Tuki korkeakouluyhteisöille opiskelijoiden päihdeohjelmien kehittämiseen ja jalkauttamiseen
- Koulutusmalli ja oppaat opiskelijatuutoreille ja opiskelijatapahtumia järjestäville

Opiskelukyky ja päihteet

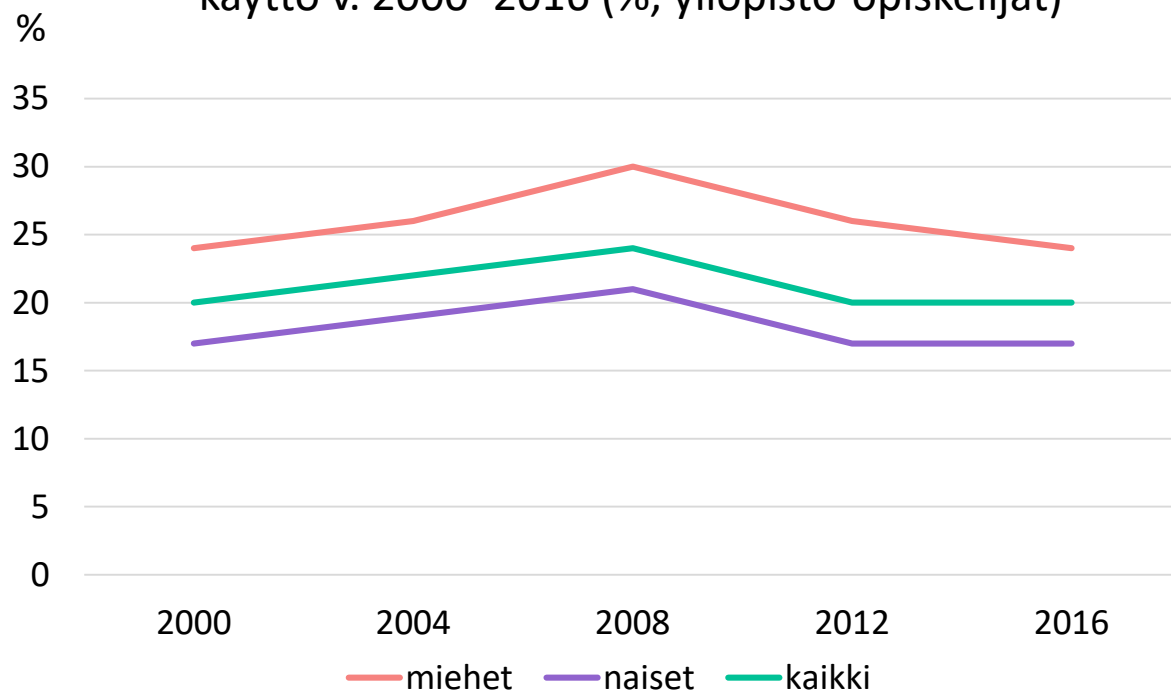
Alkoholia käytetään vähemmän, mutta edelleen humalahakuisesti

Lähde: Korkeakouluopiskelijoiden terveystutkimus 2016, YTHS

Huumaavia aineita kokeillut viidesosa opiskelijoista

Jonkin huumaavan aineen kokeilu tai käyttö v. 2000–2016 (% , yliopisto-opiskelijat)

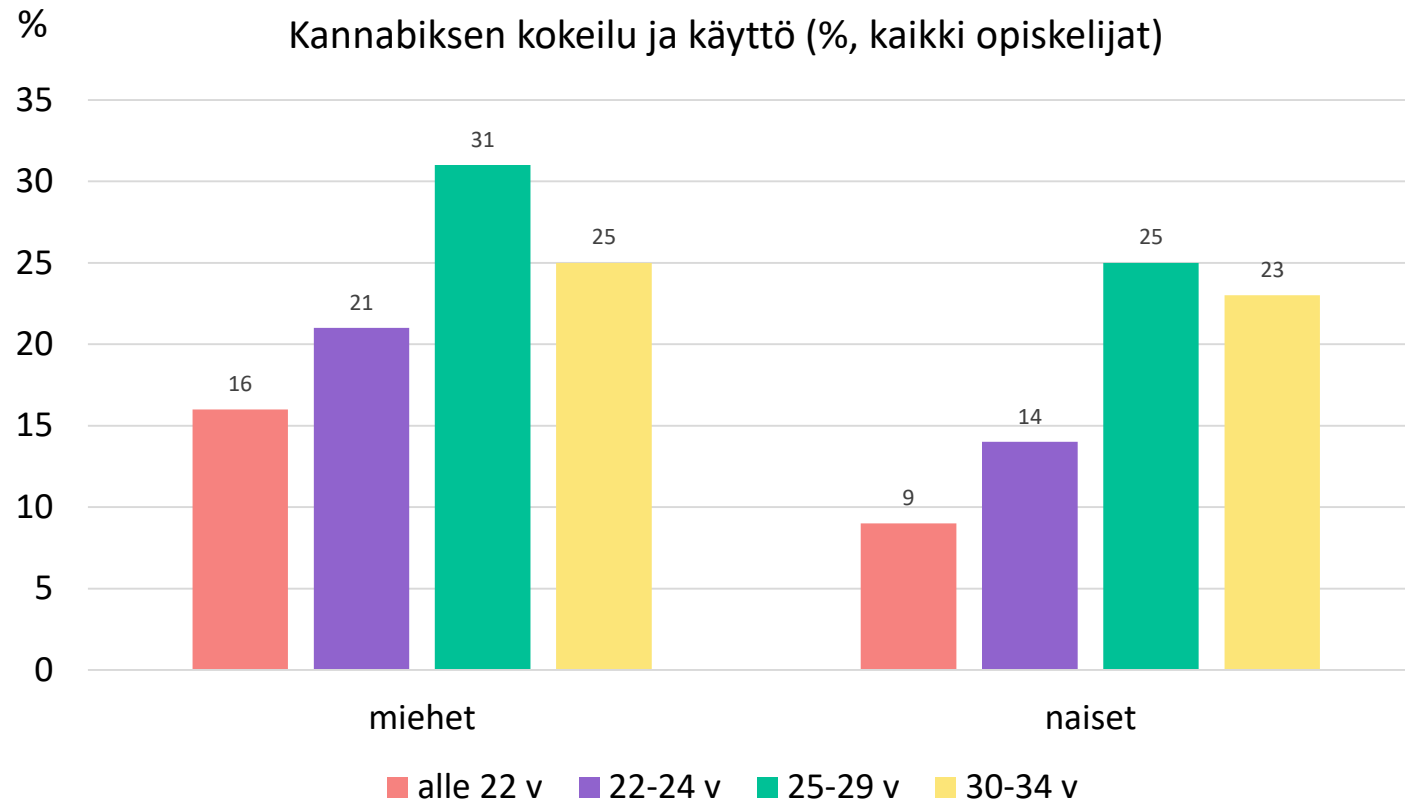

Eri huumeiden kokeilu tai käyttö (% , kaikki opiskelijat)

	Miehet	Naiset
Kannabis	24,2	16,9
Tinneri, butaani tai liima	0,2	0,2
Lääkkeet + alkoholi	3,4	3,9
Lääkkeet päihteenä	1,5	1,3
Ekstaasi	4,1	2,5
Subutex tai Temgesic	0,6	0,2
Heroiini, kokaiini, amfetamiini, LSD, gamma tms	4,1	2,8
Muuntohuumeet	1,2	0,3

Lähde: Korkeakouluopiskelijoiden terveystutkimus 2016, YTHS

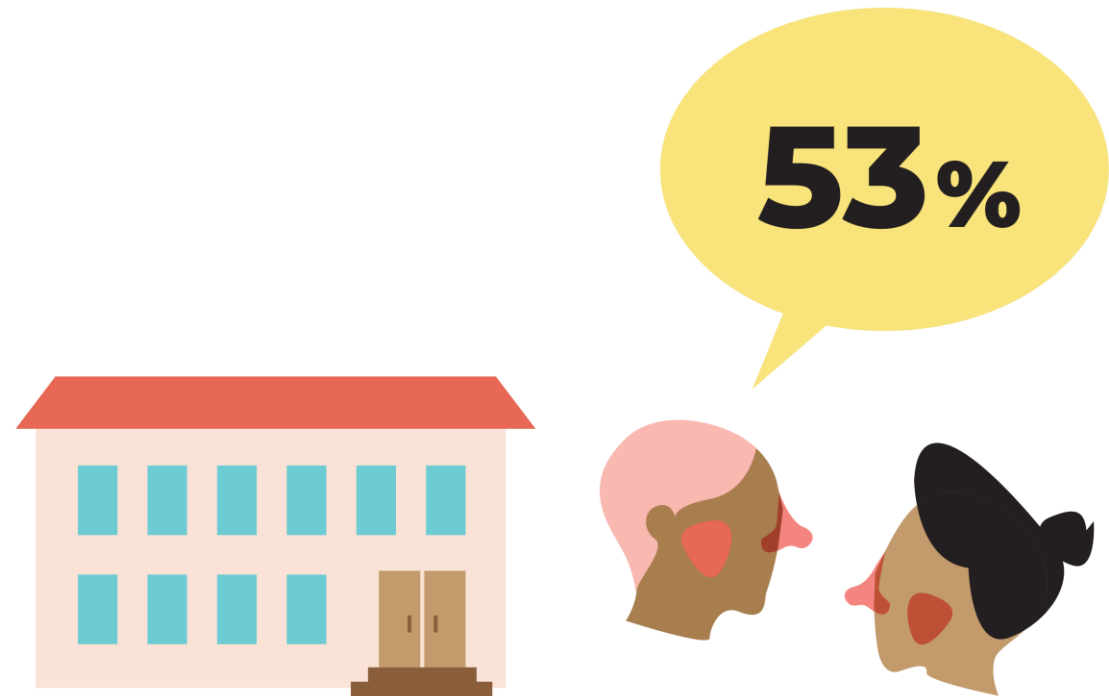
Kannabiksen kokeilu ja käyttö yleisintä 25–29-vuotiaiden ikäryhmässä

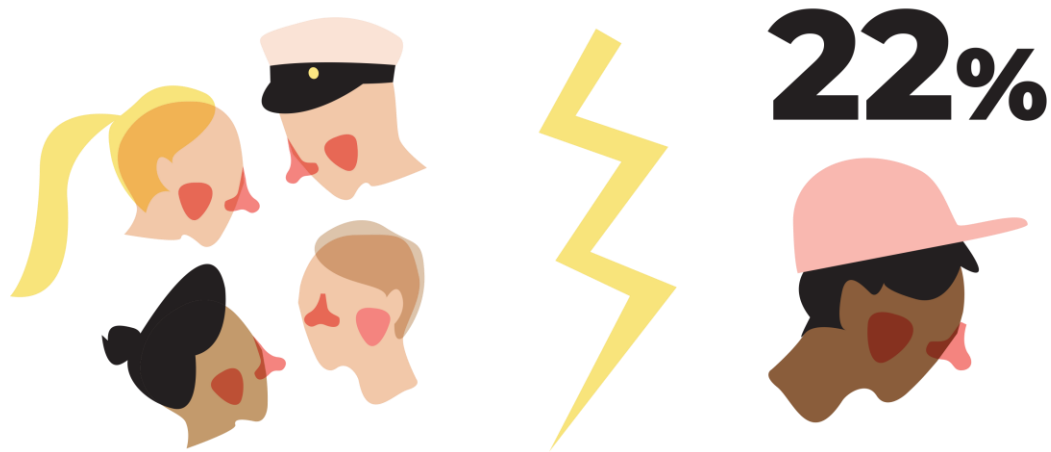
Lähde: Korkeakouluopiskelijoiden terveystutkimus 2016, YTHS

Opiskelijat toivovat keskustelua päihteistä

- 53 % Preventiimin nuorille aikuisille suunnattuun kyselyyn (2017, n =704) vastanneista 18–29-vuotiaista toivoo, että nuorten aikuisten kanssa puhuttaisiin enemmän päihteistä
- Tärkeimmäksi paikaksi päihdekeskustelujen käymiseen nuoret aikuiset nimeävät oppilaitoksen

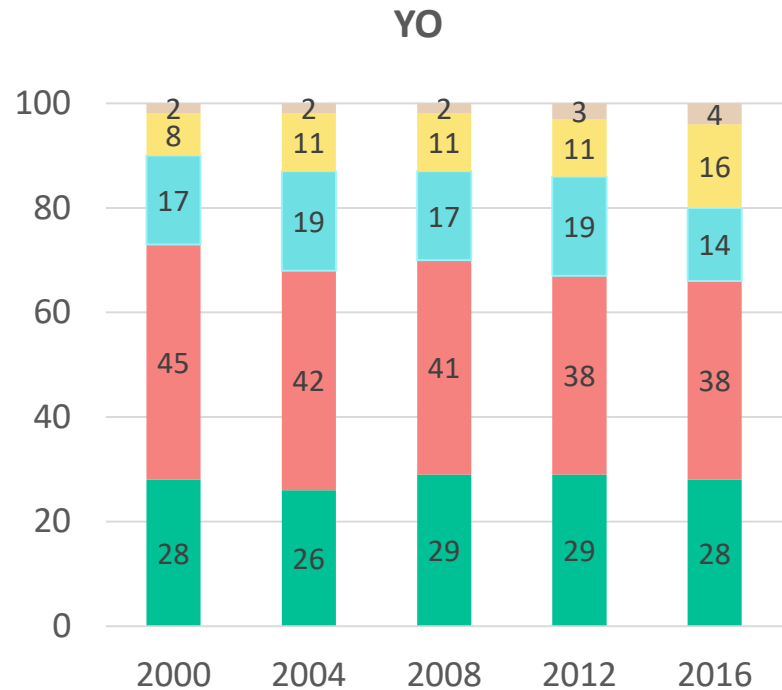
Kokemus opiskeluyhteisöön kuulumisesta on keskeinen päihdehaitoilta suojaava tekijä

- 22 % korkeakouluopiskelijoista kokee ettei kuulu mihinkään opiskeluun liittyvään ryhmään, kuten vuosikurssiin tai opiskeluryhmään (YTHS 2017)

- Nyyti ry:n uusien opiskelijoiden kyselyn mukaan (2016, n = 5000) 17 % ensimmäisen vuoden opiskelijoista ei ole osallistunut opiskelijatapahtumiin lainkaan
- Alkoholi on kolmanneksi yleisin syy olla osallistumatta tapahtumiin

Haasteet sosiaalisten kontaktien luomisessa yleistyneet

- todella tyydytystä antava +2
- myönteinen +1
- neutraali 0
- selvästi ongelma -1
- todella ongelma -2

Kontaktin luominen opiskelutovereihin ja yleensä ihmisiin 2000-2016 (% , YO ja AMK)
(YTHS 2016)

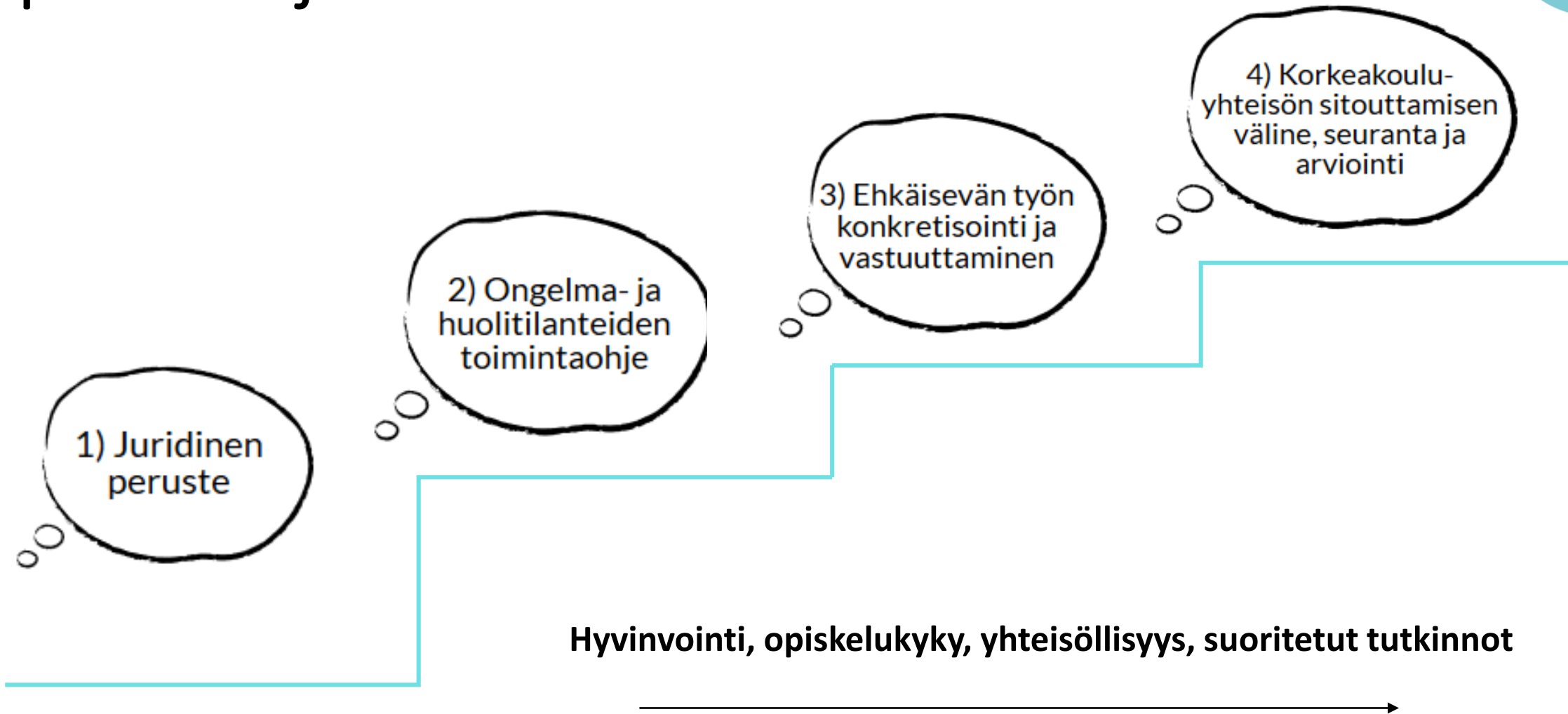
Mikä opiskelijoiden päihdeohjelma?

- Toimenpideohjelma opiskelijoiden päihdehaittojen ehkäisemiseksi ja ongelmatilanteisiin puuttumisen tueksi
- Opiskelijoiden päihdeohjelma tai vastaava
→ Yliopistot 7/14, ammattikorkeakoulut 18/25

Taustaa

- Lainsäädännöllinen/preventio tulokulma
 - Työterveyshuoltolaki -> Päihdeohjelmat työpaikoilla
 - SORA -ratkaisuja opiskeluun soveltumattomuuteen -> mm. huumausainetestaus
 - Terveystenhuoltolaki -> YTHS:n ja opiskeluterveydenhuollon OPY-tarkastukset
 - Laki ehkäisevästä päihdetyön järjestämisestä
- Kulttuurillinen tulokulma
 - Syrjäytyminen/turvallisuus
 - Opiskelijakulttuuri/ns. bilehuumeet, kannabis ja humalajuominen

Merkitys ja tavoite opiskelijoiden päihdeohjelmalle

Pohdittavaksi pienryhmissä

Työstäkää vastauksenne
Padlettiin osoitteessa:

Osallistujien valitsemat opiskelijoiden päihdeohjelmat

- Keskitytään tarkastelemaan ehkäisevän työn ja puheeksioton osuutta.
- Mitä eväitä ohjelma antaa omaan työhösi, miten ohjelma auttaa opiskelijan ohjaamisessa?
- Miten ohjelmaa voisi kehittää seuraavien teemojen osalta
 - Aloittavat opiskelijat
 - Kun ongelmia/haasteita ei ole havaittavissa
 - Kun ongelmia/haasteita on havaittavissa
- Mitä eväitä ohjelma antaa opiskelijalle oman päihteidenkäytön pohdintaan? Miltä ohjelma näyttää opiskelijan silmin?

Pohtikaa ryhmänne ohjelmassa olevaa puheeksiotto-osuutta

- Lukekaa ohjelmasta puheeksiotto-osuus
- Kenelle puheeksiotto kuuluu? Miksi?
- Miten puheeksiotto näyttäytyy opiskelijalle?
 - Antaako eväitä opiskelijalle ottaa puheeksi?
- Miten puheeksiotto näyttäytyy henkilökunnalle?
 - Antaako eväitä henkilökunnalle ottaa puheeksi?
- Mitkä asiat saattavat nostaa puheeksioton kynnystä?
 - Miten tätä kynnystä voidaan madaltaa?

Ryhmäpohdin- tojen purku ja keskustelu

Opiskelijoiden päihdeohjelma ohjauksen välineenä

- Kirjataan ohjelmaan opiskelijan oma-apu palvelut, sivustot, hankkeet ja esitetään selkeästi kenen puoleen opiskelija voi omassa korkeakoulussaan hakeutua halutessaan keskustella päihteistä.
- Systematisoidaan opiskelijoiden päihdeohjelman esittely osaksi ohjauksen perustoimintaa orientaatioviikoille, lukukauden alkuun ja osaksi HOPS-keskusteluja
- Tuetaan kaikkia korkeakouluyhteisön jäseniä puheeksiottoon ja tarjotaan siihen konkreettisia ohjeita, keinoja ja tukea
- Opiskelijan tuki hoidon aikana ja opintoihin palatessa

Opiskelijoiden päihdeohjelma ohjauksen välineenä

- Opiskelija nähdään aktiivisena toimijana ja korkeakouluyhteisön jäsenenä, ei turvallisuushkana ja toimenpiteiden kohteena.
- Esitellään uusinta tutkimusta ja tilastotietoa päihteiden käyttöön liittyen (esim. KOTT) ja oman korkeakoulun kyselytutkimuksia päihteiden käyttöön ja päihdeilmapiiriin liittyen.
- Tuodaan esille ehkäisevän päihdetyön konkreettisia toimenpiteitä. Osoitetaan niille omistajuus ja seurataan niiden toteutumista.
- Korkeakoulussa toimii vähintään yksi päihdeyhdyshenkilö joka kokoaa ohjelman toteuttamiseen liittyvät toimenpiteet yhteen, raportoi ja kouluttaa henkilökuntaa ja opiskelijajärjestöaktiiveja.

Tutustu lisää:

- Korhonen V & Toom A (2017) Opintoihin kiinnittymisen ja hyvinvoinnin yhteyksien tunnistaminen sekä pedagogisen hyvinvoinnin tukeminen korkeakoulun opetusyhteisössä. Teoksessa Korhonen V, Annala J & Kulju P (toim.) Kehittämisen palat, yhteisöjen salat. Tampere: Tampere University Press, 131-154.
- Kunttu K, Pesonen T & Saari J (2017). Korkeakouluopiskelijoiden terveystutkimus 2016. Student Health Survey 2016. A national survey among Finnish university students. Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön julkaisuja 48, Helsinki.
- Lähteinen-Kyykkä M (2007) Uusien opiskelijoiden pienryhmäohjaajan opas. http://www.yths.fi/filebank/376-Pienryhmaohjaajan_opas.pdf
- Murtonen M (2017) Opettajana yliopistolla. Korkeakoulupedagogiikan perusteet. Vastapaino. Tampere 2017.
- Penttinen L, Kosonen T, Annala J, Mäkinen M. (2017) Ohjaus ja opintojen eteneminen Eurostudent VI –tutkimuksen artikkelisarja. Opetus- ja kulttuuriministeriö. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/80533/okm36.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Pirskanen M, Pietilä A-M, Haukilahti K, Palmroos S, Mikkonen J, Pauni R.: Päihteet ja opiskelijat. Julkaisussa Kunttu K, Komulainen A, Makkonen K, Pynnönen P. (toim.) Opiskeluterveys (online). Helsinki: Kustannus Oy Duodecim.
- Preventiimi (2017) Nuoret aikuiset, päihteet ja ehkäisevä päihdetyö -tutkimus. <http://www.preventiimi.fi/wp-content/uploads/sites/28/2017/03/Nuoret-aikuiset-p%C3%A4ihhteet-ja-ehk%C3%A4isev%C3%A4-p%C3%A4ihdety%C3%B6-tutkimus.pdf>
- Savolainen M, Lindberg A, Salo G, Kauliomäki K, Akolahti P & Tuuttila L (2016) ”Toivon, että tulen pärjäämään” - Raportti uusien opiskelijoiden kyselystä 2015. Nyyti ry. (<http://www.nyyti.fi/wp/wp-content/uploads/2016/09/Uusien-opiskelijoiden-kysely-2015-raportti-1.pdf>)
- Lait
 - Terveystuolilaki 17§: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2010/20101326#a1326-2010>
 - Laki ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä: <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2015/20150523>
 - Työterveyshuoltolaki 11§: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2001/20011383#a1383-2001>
 - SORA-säädökset osana ammattikorkeakoulu- ja yliopistolakia:
<https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/peruspalvelut/opiskeluhoito/opiskeluterveydenhuolto/sora-saadokset>
http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/70341/URN_ISBN_978-952-00-3562-4.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Kiitos!

Otathan rohkeasti yhteyttä EHYTiin
ja KUPLAan kun kehität oman
korkeakoulusi ehkäisevää päihdetyötä

Sarianna Palmroos
projektipäällikkö, EHYT ry
p. 050 5249909
sarianna.palmroos@ehyt.fi

ehyt.fi/kupla (avautuu syksyllä 2018)
kupla@ehyt.fi

 KUPLAhanke

 KUPLAhanke

